

Segítség az óvodai beszoktatáshoz, befogadáshoz. Az óvodaérettség

Talán idegenül hangzik a szó: óvodaérettség. Iskolaérettség – erről sokat hallunk, de óvodaérettség? Pedig igen, létezik, és szükséges is ezzel foglalkoznunk.

Pszichológiai és pedagógiai szempontokat, valamint az elmúlt évek tapasztalatait összegyűjtve szeretettel ajánljuk írásunkat minden kedves érintett szülő figyelmébe.

Református keresztyén pedagógusaink, dajkáink és minden munkatársunk elsősorban a Biblia ígét, Jézus tanítását tartja szem előtt ezen a területen is:

„És (Jézus) kézenfogva egy kisgyermeket... átölelte, majd ezt mondta nekik: »Aki az ilyen kisgyermekek közül egyet is befogad az én nevemért, az engem fogad be; és aki engem befogad, az nem engem fogad be, hanem azt, aki engem elküldött.«” (Mk 9,36-37)

Ezzel a befogadó, elfogadó szeretettel hordozzuk imádságban a ránk bízott gyermekeket és a családokat.

*

Teljesen jogosan minden szülő úgy érzi, hogy csak ő ismeri a gyereket, csak ő tudja, hogy mi jó neki, hogyan kell nevelni, és nélküle a kicsi rosszul érzi magát. Való igaz, hogy a szülői szeretet nem pótolható – az óvoda nem is erről szól. Mégis fontos az óvodába kerülés előtt néhány dolgot figyelembe venni.

Az oviban kicsiben történik meg az, ami majd eljön akkor, amikor a gyermek elköltözik otthonról: a szülő elengedi gyermekét. Nehéz és félelmetes feladat ez, de jó megbarátkozni vele. Ráadásul a szülőknek bízniuk kell az óvónőkben is. A szülő távolról nem irányíthatja az óvónőket, a csoportot és a gyereket, bíznia kell az óvónők szakmai ismereteiben, amik alapján segítik a gyermek fejlődését, szocializációját és beilleszkedését a csoportba.

Ezért kiemelten fontos az **együttműködés**: Az óvoda és a szülő nem ellenség. Az óvónő nem rombolja a szülő tekintélyét, és a szülő sem rombolhatja az óvoda és az óvónők tekintélyét. Az együttműködés az első pillanattól létszükséglet.

Minden szülőnek szükséges belátnia, hogy nem csak az ő gyermeke jár az óvodába. A gyermekek egy csoport tagjai, és mindenkire ugyanazok a szabályok vonatkoznak. Ezek a szabályok megkönnyítik a gyermekek életét, és segítik a szocializációs folyamatokat. Az óvodai szabályok a szülők lehetőségeiről, kötelezettségeiről és jogairól is szólnak, segítik a szülő és az óvónő együttműködését.

Felkészülés:

Mielőtt óvodás lesz a gyermek, ajánlatos felkészíteni arra, hogy megváltozik a napi rutin, új helyzetbe fog kerülni. Nem csak arról jó beszélni, hogy új barátokat szerezhet, új játékokkal játszhat, hanem arról is, hogy az oviban fog enni és aludni is, és akkor nem lesz ott sem anya, sem apa, de ha felébredt és kicsit játszott, akkor megyünk érte – célszerű megmondani, hogy ki fog érte menni –, és utána megyünk haza. A gyermekeknek azt is el lehet mondani, hogy azért járnak óvodba, mert már nagyok, és nekik most ez a munkájuk, ahogy anya és apa is megy dolgozni.

Az óvodaérettség jelei:

1. Érzelmileg-lelkileg legyen érett a gyermek a szülőtől való elválásra, tudja, hogy érte fognak menni (bizalom). Ezt megkönnyíti, hogy kétéves kor után a gyermek már vágyik a többi gyermek társaságára, háromévesen pedig szeretne is együtt játszani más gyermekekkel, többnyire jól érzi magát a közöttük.

2. El kell fogadnia az anya távollétét, legyen biztos abban, hogy ez az állapot ideiglenes, és érte fognak menni. Tudja tolerálni, hogy édesanyja helyett más felnőtt vigyáz rá, és meg kell tanulnia bizalommal lenni felé. Ha az óvodában töltött idő szorongásokkal, bizonytalansággal teli, akkor az válságba sodorhatja a gyermeket. Azt szokták mondani, hogy nincs beszokás sírás nélkül, de ez az állapot rövid idő alatt a legtöbb esetben véget is ér.

Nagyon fontos, és higgyék el, hogy így van, de amíg az anya ott áll az ajtóban, ölelgeti a gyereket és arra vár, hogy abbahagyja a sírást, a gyerek a lehető legritkább esetben nyugszik meg. A kicsi érzi az anya feszültségét, és egyre nehezebb lesz ebből kikeveredni. Ismétlődik ez nap mint nap. Ezért azt javasoljuk, bármilyen nehéznek is tűnik, hogy ne nyújtsák a búcsúzkodást: biztosítsák gyermeküket, hogy ebéd vagy alvás, uzsonna után jönnek érte, és puzsi után induljanak el. Az ilyen korú gyermekek konkrét dolgokat értenek meg, a délután számukra még nem megfogható, értelmezhető, ezért javasoljuk, hogy így fogalmazzanak: Ebéd után jövök érted! Alvás után jövök érted! Uzsonna után jövök érted! stb. És természetesen tartsák be az ígéretet!

Sok családban úgy oldják meg a reggeli sírás problémáját, hogy apa viszi az óvodába a gyermeket. Megfigyeléseink szerint ez a nehezen elváló kicsiknél segíthet.

A beszoktatás során előfordulhat, hogy a gyermek sír otthon, és könyörög, hogy csak ma ne kelljen oviba mennie. Bár nagy lehet a kísértés, de nem érdemes engedni. A tapasztalat azt mutatja, hogy a legtöbb gyerek két-három hét alatt teljesen beszokik. (Ha félidőben feladja a szülő, sokkal nehezebb lesz, és sokkal tovább tart, ráadásul minden hétvége némi visszaesést hoz, mert két nap otthonlét után megint ovi.)

Ugyanez az érettség a szülőre is vonatkozik. Ha a szülő nem tudja elengedni gyermekét, azt a gyermek érzi, és bizonytalanná teszi, és akár egy egész csoport életét is kellemetlenné teszi.

3. Fontos, hogy a gyermek érthetően ki tudja magát fejezni, tudjon szólni az óvónőnek, ha valamit szeretne, vagy valami baja van (pl. WC-re szeretne menni, éhes, szomjas, játszani szeretne, fáj valahol stb.), tudjon életkorának megfelelően kommunikálni a társaival (ez nem jelent hosszú, összetett mondatokat, de értelmezhető kommunikációt igen).
4. Nappalra legyen szobatiszta. Természetesen nincs arról szó, hogy „balesetek” nem fordulhatnak elő, ebben a korban természetesen lesznek is, ettől sem kell megijedni és túlreagálni. Visszaesést okozhat az új helyzetre való reagálás is – új emberek, környezet, szabályok –, azonban ezen a kicsik hamar túllesznek az érési folyamatok során.
5. Legyen bizonyos fokú önállóság az öltözködésben, valamint tudjon önállóan inni és kanállal enni.

Jó tudni még: Bármilyen jól is készítette fel a szülő a gyermeket az ovira, az új környezetet, az új helyzetet eleinte általában nehezen élék meg a gyerekek. A sírás a szülőnek rossz, a gyermeknek viszont segít feldolgozni a traumát. A könnyekkel együtt a feszültség is kijön. A reggeli sírás a beszoktatás velejárója, az óvónők felkészülnek rá, tudják kezelni, és megvannak a módszereik, hogy eltereljék a kicsi figyelmét. A már előzőleg bölcsődébe járt gyermekek esetében általában zökkenőmentesebb a befogadás időszaka, de ők is türelemre szorulnak az új helyzetben.

Ha viszont úgy látjuk, hogy a beszoktatás és megváltozott helyzet nagyon megviseli a kicsit, kérjük, hogy egyeztessenek külön az óvónővel arról, mi legyen a megoldás.

A beszoktatás – új szóhasználattal: befogadás – meddig tartson, meddig tarthat? A szülő jelenléte biztosságot ad a gyermeknek, de nem érdemes hosszan elhúzni. Vannak gyermekek, akiknek elég annyi, hogy a szüleikkel végigjárják és felfedezik az ovit, és vannak, akik igénylik, hogy az első pár nap még látótávolságban tudják az anyukájukat. Ilyenkor a fokozatosság elvét érdemes követni. Az első nap ott van az anyuka, második nap reggel ott marad, de napközben elmegy, majd visszajön, majd végül reggel együtt jönnek, és utána a gyermek megy a csoportba, az anyuka pedig a dolgára. A fokozat lépéseit a gyermekkel is meg lehet osztani, sőt meg kell osztani, mert minél többet tudnak arról, mi történik velük, annál magabiztosabbak. Természetesen sok-sok pozitív megerősítésre van szüksége a gyermeknek, hogy tudja, ő maga képes megoldani a rá váró feladatokat, nem elveszett az óvodában, nem hagyták el örökre, hanem érte fognak menni.

A szülő néhány napnál tovább azért sem maradhat a csoportban, mert ez nagyon megnehezíti a befogadás folyamatát: belátható, ha annyi szülő lenne jelen egyszerre a csoportban, ahány gyermek, az káoszhoz vezetne, hátráltatná a csoport összerendeződését. (Azt is szükséges figyelembe venni, hogy nem minden gyermekkel tud a szülő jelen lenni, mit érezhet az a gyermek, akinek az anyukája nincs ott...)

Az óvónókkal összeállított befogadási terv segít abban, hogy jól fel tudjanak a szülők készülni erre a pár napra. (Ez tartalmazza, ki mikor kezdi a beszoktatást, ebből látható az is, mikor jönnek újabb gyermekek...)

Szeretettel kérjük és javasoljuk, hogy minden kérdésükkel forduljanak bizalommal gyermekük leendő pedagógusaihoz, velük beszéljenek, egyeztessenek.

Áldást, békességet kívánva: az óvoda pedagógusai